

Statskonsulenternes Indberetninger for Aaret 1911.

III.

Beretning fra Statskonsulent i Husdyrbrug *Axel Appel*.

Foruden nærmere at redegøre for en Del Enkelt-
heder vedrørende min Konsulentvirksomhed plejer jeg i
mine Aarsberetninger at gøre særlig Kvægavlens og Kvæg-
brugets Rørelser og Vilkaar i Almindelighed til Genstand
for en mere eller mindre fyldig Omtale. I nærværende
og fremtidige Beretninger vil dette ikke mere blive Til-
fældet, og Grunden hertil er den ny Ordning: at Stats-
konsulenternes Aarsberetninger fremtidig offentliggøres i
»Tidsskrift for Landøkonomi«. Da nævnte Tidsskrift
hvert Aar fra min Haand bringer en ret udførlig Artikel
om Husdyrbruget i det forløbne Aar med særligt Hen-
blik paa Kvægavlen og Kvægbruget, skal jeg i denne
Forbindelse tillade mig at henvise til samme.

Af min mangesidige Virksomhed skal jeg nævne
følgende Hovedfelter:

Stambogsførelsen. I 1911 har jeg — i Samarbejde
med Konsulent *S. P. Petersen* — udarbejdet 19. Bind af
Stambog over Tyre af jydsk Malkerace, omfattende 64
Tyre, fra Nr. 1801—1864. Med Undtagelse af 1 Tyr
kan samtlige optagne Tyres Afstamning føres tilbage til

Stambogstyre, idet 51 af de 64 optagne Tyre er Sønner af Stambogstyre; for 11 er Farfaderen en Stambogstyre og for 1 er dette først Tilfældet med Farfaders Fader. De herskende Tyreslægter er som sædvanlig Assistenterne, Cæsarerne, Hannerupperne og Elkærerne. En ny Slægt er i Fremmarsch, nemlig Gøngerne i Hads Herred med *H. Pihlkærs* Besætning i Morsholt som Brændpunkt. 38 af Tyremødrenes Fædre er Stambogstyre og for 57 af Tyremødrenes Vedkommende findes der Oplysninger om Ydelsen af Mælk, Smør og Fedtprocenten. Medens denne Ydelse i mange Tilfælde er god, er den i adskillige Tilfælde utilfredsstillende.

Det er jo desværre endnu saaledes, at man i visse Tilfælde ved Indkøb af unge Tyre til Kvægavlsforeninger udviser en beklagelig Mangel paa Omhu i at erkyndige sig om Ophavsmødrenes Ydelser, og det er kun lidet stemmende med den Intelligens, som vi gerne vil pretendere at sidde inde med, at Stambogsarbejdet paa de forskellige Omraader, at det i Stambøgerne sigtede og nedlagte Materiale, der er et fortrinligt Hjælpemiddel, endnu i saa ringe Grad, som Tilfældet er, bliver tilegnet.

Jeg har i det forløbne Aar fuldendt Udarbejdelsen af 2. Bind af Vædderstambog, rummende ialt 78 Væddere af Oxforddowns- (Nr. 114—191) og 20 af Leicesterrace (Nr. 50—69), ligesom jeg har forberedt Udarbejdelsen af 3. Bind af Stambog over Tyre af Korthornsrace, hvilken vil foreligge i Foraaret 1912. Denne Side af min Virksomhed har saaledes lagt Beslag paa en betydelig Del af min Tid, dels ved Rejser i ovennævnte Øjemed, dels og fornemmelig ved Hjemmearbejde.

Dyrskuevirksomheden har ogsaa i 1911 lagt Beslag paa megen Tid. Kun ved at følge samtlige Statstyreskuer og saa mange som muligt af de lokale Skuer som overhovedet gør ligt — Provinsen er jo udstrakt og Dyrskuerne talrige — kan man vedligeholde det Kendskab til Avlens Stilling og Udvikling, der er nødvendigt for

at være i Besiddelse af det fornødne Overblik, ligesom Stambogsarbejdet kræver, at man følger Stats- og Fællesdyrskuerne.

Jeg har i 1911 overværet samtlige Statsdyrskuer i Jyllands 9 Distrikter, desuden Statsdyrskuet for Fyns Stift, i Aar afholdt i Svendborg, hvor der samtidig var Fællesdyrskue for unge Dyr. Ligesaa fik jeg Lejlighed til at overvære et Fællesdyrskue for Frederiksborg Amt i Hillerød. Af Landboforeningsdyrskuer overværede jeg Skuer i Kolding, Bjerringbro (ny Landboforening), Viborg, Aalestrup, Aarhus, Randers, Nykøbing (Mors), hvor jeg holdt Foredrag over Udstillingen af Kvæg, Aalborg, Skanderborg, Hjørring, Varde og Thisted.

Foreningen af jydsk Landboforeninger afholdt sit aarlige Ungskue i Viborg i Dagene 13.—16. Juli. Tilslutningen var særdeles god baade af Dyr og Mennesker, Pladsen stor og fortrinlig og Ordningen mønsterværdig. Skuet var baade stort og godt. Udviklingen har — siden det først afholdte Ungskue — ogsaa i Viborg — 1892 — godtgjort, at den gode, harmoniske Krophygning og Evnen til at yde megen og fed Mælk — tildels afspejlet i Dyrets Ydre, i det vi kalder Malkepræget — lader sig udmærket forene. Jeg fungerede som Dommer for Samlinger og Familiegrupper af jydsk Malkekvæg, og paa Skuets 3. Dag holdt jeg Foredrag over Udstillingen af Kvæg og Faar.

Min Virksomhed har selvfølgelig atter i det forløbne Aar paa forskellige Maader medført, at jeg har haft betydeligt Samarbejde med de Institutioner, der leder Arbejdet i Kvægavls- og Kontrolforeningerne. De førstes Antal har atter været dalende, og for de sidstes Vedkommende, da kan de holde Stillingen med Hensyn til Antal, men heller ikke mere.

Ogsaa i 1911 er der paa Foranledning af jydsk Landboforeningers Regnskabsudvalg, for hvilket jeg er Formand, afholdt et Kursus for Kontrolassistenter

og andre i Kontrolforenings- og Regnskabssagen interesserede. Det vedkommende Kursus, det 3. i Rækken, afholdtes paa Malling Landbrugsskole i Efteraaret 1911. Foruden Vejledning i selve Kontrolleringsarbejdet og i Kontrollen med Mælkemængde, Foderberegning og Udregning af Fedt- og Smørmængde blev der givet Deltagerne gennem Foredrag og praktiske Øvelser Vejledning i Stambogsførelse og Kvægbedømmelse, og derhos gennemgik og dikterede Forstander *Larsen* et fuldstændigt, afsluttet og opgjort Regnskab fra egen Bedrift, opgjort efter det dobbelte Bogholderis System. Der var 19 Deltagere i Mødet, hvoriblandt enkelte Landmænd, færre end ønskeligt.

Konkurrencer mellem hele Kvæghold har ogsaa i 1911 lagt Beslag paa en hel Del Tid. Den i Horsenskredsen i Foraaret 1910 paabegyndte Konkurrence slutter nu i Foraaret 1912. Viborgkredsens Konkurrence slutter til Efteraaret 1912. Mund- og Klovesygen har gentagne Gange truet med en fuldstændig Arbejdsstandsning, men Konkurrencerne har dog kunnet fortsættes, om end med midlertidige Afbrydelser for enkelte Besætningers Vedkommende.

Faareavlens Stilling er omtrent uforandret. Vedrørende Faareavlsforeningernes Antal og Fordeling henvises til min Artikel om Husdyrbruget i 1911. Ved Ungskuet i Viborg var der en fortrinlig Udstilling af Faar, der vakte megen og fortjent Opmærksomhed. Der afsluttedes adskillige Handeler paa Skuet.

Blandt Udlændinge, hvem jeg i det forløbne Aar har ydet Vejledning, skal jeg her nævne en Landbrugskommission fra Uruguay i Syd-Amerika, der aflagde et to Dages Besøg i Jylland, hvor den dels gjorde sig bekendt med det danske Hedeselskabs Virksomhed ved Besøg i Selskabets vidtstrakte Plantager ved Birkebæk og ved Besøg paa Mosestationen Pon-

toppidan ved Herning, dels gjorde sig bekendt med dansk Opdrættervirksomhed og Jorddyrkning paa en mindre Gaard ved Besøg hos den bekendte Opdrætter af jydsk Malkekvæg: Gd. *Ove Nielsen*, Stautrup ved Aarhus.

Jeg har i 1911 holdt 17 Foredrag, hovedsagelig i jydsk Landboforeninger og for Kvægavlsforeningernes Fællesledelser, men ogsaa paa Fyn (Odense) og Langeland (Rudkøbing).

I Aarets Løb har jeg deltaget i 30 Møder, dels Udvalgmøder i Foreningen af jydsk Landboforeningers Husdyrudvalg og Regnskabsudvalg, dels i Landhusholdningsselskabets Tuberkulose- og Regnskabsudvalg, af hvilket jeg har været Medlem. Yderligere har jeg deltaget i Statsdyrskuekommissionens Møder, det aarlige Konsulentmøde, hvor vi i 1911 i Husdyrbrugssektionen behandlede Spørgsmaalet om Husdyrlovens Revision, for hvilken Forhandling jeg gjorde Rede paa Konsulentmødets anden Dag ved det almindelige Konsulentmøde. Endelig har jeg deltaget i Delegeretmøderne i de provinsielle Fællesforeninger i Jylland og Fyn samt Mejeriforeningernes Delegeretmøde i Aarhus.

Det forløbne Aar har saa godt som ingen Tid levnet mig til Fremme af mit skriftlige Arbejde vedrørende Kvægavlsforeningernes Historie. Foruden Stambogsførelsen, der hører til de betydeligste skriftlige Arbejder, har den almindelige Korrespondance og de afgivne Erklæringer over fremsendte Sager fra Landhusholdningsselskabet og Landbrugsministeriet været af sædvanlig Art. Paa Anmodning af Landbrugsministeriet har jeg til det russiske Landbrugsblad »Baltische Wochenschrift für Landwirtschaft« skrevet en Artikel, i hvilken jeg har imødegaaet en hel Del misvisende og ganske fejlagtige Udtalelser og Meninger, fremsatte i flere Nr. af det nævnte Blad for 1910 og 1911 om den jydsk Kvægraces Udvikling og nuværende Standpunkt, hvilken

Artikel med Tak af Redaktionen blev modtaget og optaget i Nr. 43, 1911.

Som de foregaaende Aar har jeg skrevet større Artikler om Husdyrbruget til »Tidsskrift for Landøkonomi« og »Mælkeritidende« foruden mindre Artikler til Dagspressen og til »Lommebog for Landmænd«. Som Medarbejder ved »Landbrugets Ordbog« har jeg skrevet en Række Artikler, større og mindre, om Husdyravl og Husdyrbrug.
